

SAMSAT YÖRESİNİN PALEOLİTİK ÇEKİRDEKLERİ HAKKINDA TEKNO-TİPOLOJİK GÖZLEMLER

Metin KARTAL*

ABSTRACT

The core is a block of raw material from which flakes, blades or bladelets have been taken, in order to provide blanks for tools. The study on the Paleolithic core samples of Samsat province was given important information about their technological and typological features. Hopefully the results of this study will be helpful to understand the questions as follows: What kind of Paleolithic materials are there? What are the technological features of them? How similar to the other territories about technically and typologically? How successful the chain operation? And which regions are important to investigate and to make short distance comparisons among the neighboring places of Samsat?

GİRİŞ

Çalışmamızdaki ana tema, Paleolitik dönemde Samsat yöresinin çekirdek tipleri ile onların teknik özelliklerini tanımlamak ve açıklamak olmuştur.**

Samsat, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Adıyaman'ın güneydoğusunda yer alır. Bugün eski Samsat ve çevresinin büyük bir kısmı, birçok Paleolitik açık hava yerleşim yeriyle birlikte Atatürk Barajı Gö-

---

* A.Ü. D.T.C.F. Arkeoloji ve Sanat Tarihi, Prehistorya Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

** Bu makale, 12-16 Nisan 1993 tarihlerinde yapılan "A.Ü. D.T.C.F. VII. Kazı ve Araştırma Sonuçları Sempozyumu"nda sunulmuştur. Ancak makale son şekline gelene kadar söz konusu tarihten sonra çıkan bazı yayınlar da dikkate alınarak desteklenmiştir

lü'nün altında kalmıştır (Harita-1). Bizim konumuzu oluşturan buluntular ise, bazı Türk ve yabancı araştırmacıların söz konusu yörede yapmış oldukları kazı ve yüzey araştırmalarıyla (Yalçinkaya 1984:13-20 ve Yalçinkaya, et al. 1987:29-33) ele geçen çekirdek buluntularından seçilmiştir.

Yaptığımız çalışmaya göre Samsat yöresinin paleolitik çekirdekleri, teknik açıdan, hazırlanmamış ve hazırlanmış tipler olmak üzere 2 ana grup altında toplanmıştır. Bu çekirdeklerin çoğunun, Şehremuz Tepesi Kazısı hariç, yüzey araştırmasından ele geçmiş olmaları, hem stratigrafik konumlarını hem de bu tiplerin stratigrafik konumlarına göre dağılımlarını tespit etmeye olanak tanımamıştır. Dolayısıyla incelemelerimiz daha çok tipolojiye ve teknolojiye yönelmiştir.

1. HAZIRLANMAMIŞ ÇEKİRDEKLER

Bu grup altında karşımıza çıkan en genel tip, şekilsiz çekirdektir (Şekil-I:1, 2). Bu çekirdeklerin bazılarının üzerinde kabuk olmamasına karşın, çoğunluğunun üzerinde kabuk vardır. Üzerinde kabuk bulunmayan tipler genellikle yassıdır. Bu yassı çekirdekler gerçekte tekrar yongalanmış olan irili ufaklı yongalardır (Şekil-I:2). Bu parçaların bazıları sonradan alet haline de dönüştürülmüştür.

Öte yandan, çekirdek yüzeyinin yarısından fazla kısmında kabuk bulunan şekilsiz çekirdekler (Şekil-II:1,2), iri boyutlar gösterirler. Bu çekirdeklerin potansiyel açıdan birçok yonga verebileceği düşünülürse, neden terkedilmiş oldukları dikkat çekicidir.

Hazırlanmamış çekirdekler arasında şekilsiz çekirdeklere oranla daha az rastlanan bir diğer tip, yuvarımsı çekirdektir (Şekil-I:3). Bunların üzerindeki her bir negatif yonga izi, vurma düzlemi olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla çekirdeğin dış yüzeyinin tümü vurma düzlemi özelliği gösterebileceği için, bu tip çekirdeklerde hiç kabuk kalmamış ya da kabuk çok az bir kalıntı halinde yer almıştır. Bu olgu bize, yuvarımsı çekirdeklerin operasyon zinciri boyunca, yontucu tarafından yapılan her bir darbe için elinin içinde döndürüldüğünü ifade eder.

Yukarıda bildirdiğimiz kabuksuz ve irili ufaklı yongaların çekirdek olarak kullanılmalarını bir gelenek olarak kabul etmek çok güç ve iddialı bir konudur. Ancak bu tür yongalardan çeşitli tekniklerle yeniden kopa-

rılacak olan yonga ya da dilgiler, alet haline dönüştürülürken bazı kolaylıklar sağlayacaktır. Örneğin kenarında kabuk bulunan bir yontmataş parçasının kesme işlevi negatif sonuçlar verecektir. Öte yandan bu kabuklu kenarı düzeltilemlerle bir kazıyıcı konumuna getirmek çok güçtür; çabuk aşınır, kırılır ya da kazıma işlevi olumsuz sonuçlar verir.

Kısacası tüm kabuk tabakasından arınmış olan yongalar, çekirdek olarak kullanıldıklarında kabuksuz taşmalıklar verebilecek, dolayısıyla elde edilen yeni yonga ya da dilgiler çok daha kolay bir şekilde alet formuna getirilebilecektir. Konuya bir başka açıdan yaklaşırsak, yontmataş ustalarının bu yongaların bazılarında tekrar yongalar almak yerine, belki de belirli bir amaç doğrultusunda bu yongaları biçimlendirmiş olabilecekleri bir diğer alternatif görüş olarak da düşünülebilir. Ancak şimdilik kesin olan şudur ki, bu irili ufaklı yongaların üzerindeki negatif yonga izleri, söz konusu parçaların daha sonradan tekrar belirgin bir şekilde yongalanmış olduklarını göstermektedir. Dönemin zor koşulları düşünülecek olursa, böylesi çalışmalar, yaşam kavgası içinde varolmaya çalışan insan için oldukça mantıklı ve doğal bir davranış gibi görünmektedir. Bu olgular bize teknik açıdan iki varsayımı düşündürmektedir:

- Kaynağında bulunmuş olan çakmaktaşı yumrular sit alanına taşınmadan önce yerinde parçalanarak daha küçük yongalar konumuna getirilmiş olabilir. Bunların her birini potansiyel çekirdek ya da potansiyel alet olarak düşünebiliriz. Üstelik bu şekilde hammadde kolayca sit alanına taşınabilecektir.

- Kaynağında bulunmuş olan çakmaktaşı yumrular test edilmek üzere yongalanmış ve özü kaliteli olan yumrular seçilmiş; dolayısıyla yumruların üzerinde bulunan kabuk tabakası parçalanmalardan ötürü özden arındırılmış olabilecektir.

Bu varsayımların her ne kadar kesinliği tam olarak bilinmese de, konumuz açısından dikkate alınması gereken yaklaşımlar olarak düşünülmelidir kanısındayız.

Klasik iki yüzeyli aletlerin (eski deyimiyle elbaltalarının) yapımında yumruların kullanımı daha genel bir tarz olarak karşımıza çıkmaktadır (Taşkıran 1990:71). Bu tür iki yüzeylilerin her iki yüzünde de kabuk kalıntılarına rastlanılabilir olması, özellikle yassı yumruların tercihen kullanıldığının en açık kanıtıdır. Ancak bazı durumlarda, örneğin; yine Samsat

yöresinin bazı iki yüzeyli aletleri (kısmi iki yüzeyliler), iri yongaların üzerine yapılmışlardır (Taşkıran 1990:71). Bu durum, hammadde kıtlığına bağlanabileceği gibi, aynı zamanda teknolojik açıdan belirli bir amaca yönelik (çekirdek, iki yüzeyli, alet vs. gibi) yapım ve kullanıma uygun olan yassı ve iri yongaların tercih edilmesi ile de ilişkilidir. Kaldı ki söz konusu olan bölge, oldukça bol ve kaliteli hammadde (çakmaktaşı) kaynaklarına sahiptir. Dolayısıyla hammadde kıtlığı, yukarıda belirttiğimiz gibi bu bölge için söz konusu değildir.

2. HAZIRLANMIŞ ÇEKİRDEKLER

Samsat yöresi, hazırlanmış çekirdekler açısından, klasik tiplerin bazı çeşitlerini içerir. Bunların başlıcaları; disk biçimli çekirdekler, levallois çekirdekler, prizmatik çekirdekler ve piramit biçimli çekirdeklerdir. Bu çekirdeklerin üzerindeki negatif yonga ya da dilgi izlerinden anlaşıldığı üzere, disk biçimli ve levallois çekirdekler genellikle yonga; prizmatik ve piramit biçimli çekirdekler ise genellikle dilgi taşımaları vermişlerdir.

Disk Biçimli ve Levallois Çekirdekler

Samsat'ın disk biçimli ve levallois çekirdeklerini teknik açıdan açıklayabilmek için yontma zinciri boyunca geçirdikleri aşamaları incelemek gereklidir. Çünkü çekirdekler yontma sistemi boyunca farklı aşamalardan geçmiş olabilirler.

Yontma zinciri içinde, hammaddenin bulunup, parçalanıp, sit alanına taşınmasını (eğer taşınmışsa) bir kenara bırakacak olursak; yukarıda adı geçen her iki çekirdek açısından şöyle bir durum ortaya çıkmıştır: Yontmataş ustaları, ilk olarak hazırlamış oldukları levallois çekirdeklerden çeşitli levallois ürünler elde etmişlerdir. Bu işlem söz konusu yörenin levallois geleneğine göre, çekirdeklerin ideal ürün verebileceği son kapasiteye kadar levallois teknik ile devam etmiştir. Bu konumda son kapasite derken hammadde bolluğunu da dikkate almak gerekmektedir. Zira söz konusu yörenin yontmataş buluntuları oldukça iridir. İdeal anlamda levallois bir ürünü elde edebilmek için çeşitli hazırlama işlemleriyle birlikte çekirdekten parçalar koparan bu ustalar, levallois teknikle elde edebildikleri tüm parçalardan sonra, levallois ürün hazırlama işlemleri uygulamaksızın, yontmataş ürünlerin yongalanmasına merkezci çıkarımlarla devam etmişlerdir. Yani levallois çekirdekler, tekniğin yontma zinciri içinde değiştirilmesiyle tipolojik olarak disk biçimli çekirdekler hali-

ne dönüşmüşlerdir (Şekil-III:1). Her ne kadar levallois yongalama sürecinden sonra disk biçimli çekirdekleri meydana getiren merkezci yongalama işlemine devam edilmişse de, daha önceki levallois yongalama izlerinin küçük ancak önemli kanıtları, örneğin; levallois ürünün negatif vurma yumrusu ve levallois tipte hazırlanmış vurma düzlemi kalıntıları, çekirdeklerin yüzeyleri üzerinde tespit edilebilmiştir.

Bu çekirdeklerin *recurrent* levallois çekirdekler olabilecekleri fikri akla gelebilir. Çalışmamızı yaparken bu ihtimalleri göz önünde bulundurmakla birlikte, *refitting* de uygulayamamamızın verdiği olanaksızlıklara rağmen, yontma zincirini çok iyi değerlendirmemiz gerekiyordu. Önemli olan, bu çekirdeklerin levallois yontma sürecinden nerede ayrıldığı (eğer ayrıldıysa) ve daha sonra ne tür tekniklerin kullanıldığını tespit etmektir. Konuyu bu noktadan yola çıkarak dikkate aldığımızda, bazı disk biçimli çekirdeklerin levallois yontma zincirinin birer devamı olduğunu tespit ettik. Üstelik levallois yontma zincirinden ayrılarak meydana gelen disk biçimli çekirdeklerin, yontma işlemi içinde *recurrent* levallois aşamasını da geçirdiğini söyleyebiliriz. Öte yandan disk biçimli çekirdekler arasında yontma zinciri içinde hiç bir levallois yongalama metodu izi içermeyen örnekler az da olsa vardır (Şekil-III:2).

Bazı disk biçimli çekirdeklerin her iki yüzeyi de bilinçli bir şekilde yongalanarak, üzerlerindeki kabuk kısmı tamamen kaldırılmıştır. Ancak disk biçimli çekirdeklerin bir yüzü (üst) gerçek anlamda yontmataş ürün elde etmek amacıyla yongalanmış, diğer yüzü ise (alt) yongalanmak yerine, çekirdeği teknik açıdan hazırlamak için kullanılmıştır. İşte bunlar genelde çoğunluğu oluşturan grup olarak karşımıza çıkmıştır ki, levallois çekirdeklerden dönüşmüş olan tiplerin çoğunluğu bu kategori içinde incelenebilir.

Samsat yöresinden ele geçmiş olan levallois çekirdeklerin çoğu yonga tipleri ile temsil edilmiş olup uçlu ve dilgili levallois çekirdekler daha seyrek olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca, üzerinden tek bir levallois ürün alınmış olan çekirdekler (*lineal*) çoğunluğu oluşturmaktadır. Teknolojik açıdan *lineal* levallois çekirdekler (Şekil-IV:1-3) klasik levallois tekniğini göstermekte ve bunların bir çoğu alt yüzlerinde kabuk kalıntıları taşımaktadır. Bununla birlikte bazı örnekler de vardır ki, alt yüzlerinde kabuk taşımazlar ve oldukça yassıdırlar. Bu yassılaştırmanın nedeni, yumrunun tüm kabuğunun kaldırılmasından ileri gelmektedir.

Levallois çekirdeklerin çoğu merkezci çıkarımlarla hazırlanmakla birlikte, bazıları da yöneşen ve paralel çıkarımlarla hazırlanmışlardır ki, uçlu levallois ve dilgili levallois çekirdekler olarak tanımlanmışlardır. Bu tip çekirdeklerden elde edilmiş olan ürünler, levallois uçlar ve levallois dilgilerdir. Çekirdekten çıkarılmış olan levallois ürünlerin negatif vurma yumruları belirgin ve yaygındır.

Samsat'ta *recurrent* levallois çekirdekler de azımsanmayacak kadar ele geçmiştir. Bunların çoğu tek ve iki kutuplu olup merkezci olanlarına daha az rastlanır (Şekil-III:3). Bu çekirdeklerin çoğunun alt yüzü kabuklu olup asıl parçalar üst yüzden çıkarılmıştır. Ancak, bazı levallois çekirdeklerin her iki yüzünden de levallois taşımalarının çıkarıldığı birkaç örneğe de rastlanmıştır. Bu durumdaki örneklerin her iki yüzünde de yapılmış olan hazırlamalar çekirdeği tüm kabuğundan arındırmıştır. *Recurrent* levallois çekirdeklerden yontulmuş olan ideal levallois ürünler, söz konusu olan her bir çekirdek için 3 ya da 4 taneden fazla değildir. Ancak bunların çoğu 2 levallois ürünün negatif izlerini taşırlar. Bu çekirdekler yontma zinciri içinde tipolojik açıdan, *lineal* levallois çekirdeklerle disk biçimli çekirdekler arasında bir geçiş aşamasında yer alırlar.

Samsat'ın levallois çekirdekleri ne çok büyük ne de küçüktürler. Bu çekirdekler üzerinde yapılan boyut ölçümlerinde en büyük olanı 132 mm. uzunluk, 112 mm. genişlik ve 47 mm. kalınlık göstermekteyken en küçük olanı 66 mm. uzunluk, 51 mm. genişlik ve 22 mm. kalınlık göstermiştir. Karain Mağarası'nın levallois çekirdekleri, Samsat örnekleriyle karşılaştırıldığında oldukça küçük kalırlar. Örneğin Karain'de bilinen en büyük levallois çekirdek 82 mm. uzunluk, 69 mm. genişlik ve 34 mm. kalınlık göstermiştir (Ceylan 1994: analiz fiş no 84). Ancak bunun gibi birkaç örnek, Karain Mağarası için istisna olup, diğer levallois çekirdeklerin uzunluk ve genişliklerinin 5 cm'den daha küçük oldukları tespit edilmiştir (Ceylan 1994:75). Boyutlardaki bu farklılıklar tamamıyla hammadde imkanlarıyla ilişkilidir.

Samsat'ın levallois çekirdekleri, yaptığımız analiz çalışmalarına dayanarak Orta Paleolitik dönem boyunca evrimlenmiş görünmektedirler. Daha önce de belirttiğimiz gibi buluntuların belirli bir stratigrafik yapı içinden ele geçmemiş olması, tarihlendirme imkanlarına da olanak tanımamıştır.

Dilgi Çekirdekleri

İncelemesini yapmış olduğumuz dilgi çekirdeklerini prizmatik ve piramit tipler olmak üzere 2 gruba ayırabiliriz. Prizmatik çekirdekler (Şekil-V:1,2) genellikle tek kutuplu olarak karşımıza çıkmıştır. Çoğu düz, ancak bazıları yüzüklü vurma düzlemleri taşırlar. Yüzüklü vurma düzlemi taşıyan çekirdeklerdeki yüzüklü kısım, bilinçli bir şekilde yapılmayıp, yongalanmaları esnasında meydana gelmiştir. Bu çekirdeklerdeki vurma düzlemi ile yongalama yüzü arasındaki açılar genellikle dardır. Vurma düzlemleri yenilenmiş örnekler az da olsa vardır (Şekil-V:1). Çekirdeklerin negatif vurma yumruları ve kornişleri oldukça belirgindir. Yani kornişleri yok etmek amacıyla herhangi bir işlem yapılmamıştır. Bu özelliklerinden ötürü makroskobik gözlemlerimize dayanarak, prizmatik çekirdeklerin sert yongalama darbelerine maruz kaldıklarını söyleyebiliriz. Dolayısıyla direk ya da dolaylı vurma şeklinde yontulmuş olma ihtimalleri oldukça yüksektir. Bununla birlikte nadir bir kaç örnek, baskılama tekniğini gösterir niteliktedir.

Prizmatik çekirdeklerin bazıları dar yongalar üzerine yapılmışlardır. Bu şekilde kenarı fazla kalın olmayan yongalardan dilgiler çıkarabilmek için tepeli parçanın hazırlanması daha kolay olacaktır.

Dilgi çekirdekleri arasında karşılaştığımız bir diğer tip de piramit biçimlidir (Şekil-V:3,4). Bu çekirdekler üzerindeki negatif dilgi izleri, çekirdeğin uzunluğu boyunca yer almaktadır. Ayrıca yongalama yüzü, çekirdeğin tüm çevresi boyunca dağılmış durumdadır. Bu çekirdeklerde uygulanmış olan yongalama teknikleri hakkında bazı şüphelerimiz olmakla birlikte, tıpkı prizmatik çekirdeklerde olduğu gibi büyük bir ihtimalle direk ya da dolaylı vurma yoluyla yongalanmış olmalıdırlar. Ancak yine prizmatik çekirdeklerde olduğu gibi baskılama tekniğinin kullanılmış olduğunu gösteren örnekler de vardır.

Samsat yöresinin dilgi çekirdekleri, yukarıda verdiğimiz bilgiler ve yapılan makroskobik analiz çalışmalarının sonucunda, görel olarak erken Üst Paleolitik ve Üst Paleolitik dönem özelliklerini yansıtmaktadırlar diyebiliriz.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Samsat yöresi, Paleolitik dönem açık hava istasyonları ve buralardan ele geçmiş olan kültürel belgelerle birlikte, Prehistorik dönem kalıntıları

açısından çok zengin bir alan sergilemiştir. İki yüzeyle aletler (elbaltaları), yontuk çakıllar, kenar kazıyıcılar, uçlar, ön kazıyıcılar, dişlemeli - çontuklu aletler ve kesici aletler gibi işleve yönelik; bunun yanında yonga, dilgi ve dilgicik gibi taşımaları ile bu taşımalarının çıkarıldığı çekirdek buluntuları, yontmataş endüstri zenginliğini gösteren önemli kanıtları teşkil ederler.

Bir endüstrinin önemli öğelerinden birisi olan çekirdek buluntularının incelenmesi, o endüstriye ait olan yontma zincirinin ve bu zincir içindeki teknolojik çalışmaların anlaşılmasında önemli rol oynar. Bu doğrultuda yapmış olduğumuz analiz çalışmaları, Samsat yöresinin paleolitik çekirdekleri hakkında ve özellikle de teknolojik açıdan önemli bilgiler vermiştir. Bulgularımızı bir kültüre ya da bir geleneğe bağlayabilmek için henüz çok erken olmakla beraber, herhangi bir kültüre ya da geleneğe bağlamak da çalışma amaçlarımızdan değildi.

Elde ettiğimiz veriler sonucunda, Samsat'ın levallois ve disk biçimli çekirdek buluntularının çoğunun aynı yontma zinciri içinde geliştiğini söyleyebiliriz. Benzer durum Karain Mağarası'nın levallois ve disk biçimli çekirdekleri için de geçerlidir. Her iki buluntu yerinden ele geçmiş olan malzemenin ilk göze çarpan özelliği, yontmataş endüstri öğelerinin boyutlarında görülen farklılıklardır. Karain Mağarası'nın küçük boyutlu, Samsat yöresinin ise iri boyutlu yontmataş endüstri öğeleri vardır. Bu olgu tamamiyle hammadde ile ilişkilidir kanısındayız. Çünkü Samsat çevresinde oldukça iri ve kaliteli çakmaktaşı yumrularına rastlamak mümkündür demistik. Durum Karain için biraz daha farklıdır; çünkü Karain sakinleri, çevrede bulunan küçük boyutlu radyolarit dere çakıllarını kullanmışlardır. Hammadde kaynakları açısından varolan farklılıklar ve söz konusu bölgelere ait farklı ekolojik ortamların da etkisiyle; insan gruplarındaki farklı düşünce, farklı yaşam biçimi, farklı yöntem ve kaygıları hissetmek mümkündür. Hammaddenin doğal olarak sunduğu bu özellik aletlere de etki etmiş ve iri ya da küçük boyutlu parçaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Samsat'ta, çok iyi işlenebilmesine rağmen birkaç başarılı yonganın alınıp terkedildiği çekirdek örneklerine rastlamak olağandır. Bir anlamda Samsat'ta yaygın bir şekilde görülen Levallois Tekniği, israfa yönelik bir yontma sistemini ifade eder. Böylesine kaliteli çakmaktaşı parçalar üzerine uygulanmış olan çekirdeklerin yontma zinciri içinde tükenmeden ve iri boyutlu bir biçimde terkedilmiş olmaları, yöre sakinlerinin hammadde bulma kaygısı gütmediklerini gösterir. Yani Samsat'taki iri çekirdeklerin varlığı, diğer bölgelere kıyasla bir

teknik farklılıktan öte, yöre sakinlerindeki kaygısız bir davranış olarak yorumlanabilir.

Dilgi çekirdekleri açısından Samsat buluntuları dikkate değer niteliktedir. Üst Paleolitik dönemin en göze çarpan yontmataş endüstri kanıtlarındandır. İncelediğimiz bu çekirdeklerin hiç birisi de Epi-paleolitik döneme ait olabilecek bir yapıda değildir. Ancak bu verimiz, söz konusu alanda Epi-paleolitik bir yerleşim yoktur anlamını da taşımaz. Öte yandan, dilgi çekirdeklerinin üzerindeki bazı negatif dilgi izleri, teknik ve potansiyel açıdan mikro aletlerin yapılabileceğini işaret etmektedir. Ancak bu türden buluntuların alandan saptanabilmesi için yüzey araştırmaları yeterli değildir. Sistemli kazıların yapılmasını gerektirir. Zaten mikrolitlerin çoğunun av sırasında kaybolabileceği düşünülürse, asıl yerleşim kampı bulunmaksızın çok küçük boyutlu fragmanların alandan tespiti de çok büyük tesadüflere bağlıdır.

Bilindiği gibi Anadolu'nun en çok araştırılmış ve halen araştırılmakta olan Paleolitik yerleşim yeri, Antalya ili sınırları içinde yer alan Karain Mağarası'dır. Dolayısıyla bulgularımızı en azından Karain Mağarası'yla kıyaslamayı uygun bulduk. Buna ilaveten sayabileceğimiz bir çok buluntu yeri daha olmakla birlikte, araştırmaların finansal yetersizliği ve bazılarının da eski araştırmalara ait oluşu, sağlıklı karşılaştırmalar yapılabilmesi açısından hem araştırmaları hem de araştırmacıları olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun sonucunda ortaya çıkan uzak mesafeli karşılaştırmalar, pratik çözümler bulmada sıkıntılar yaratmakta ve zaman kaybına neden olmaktadır. Dolayısıyla Anadolu'nun Paleolitik dönem araştırmalarına, varolandan daha çok önem verilmesini ümit ediyoruz.

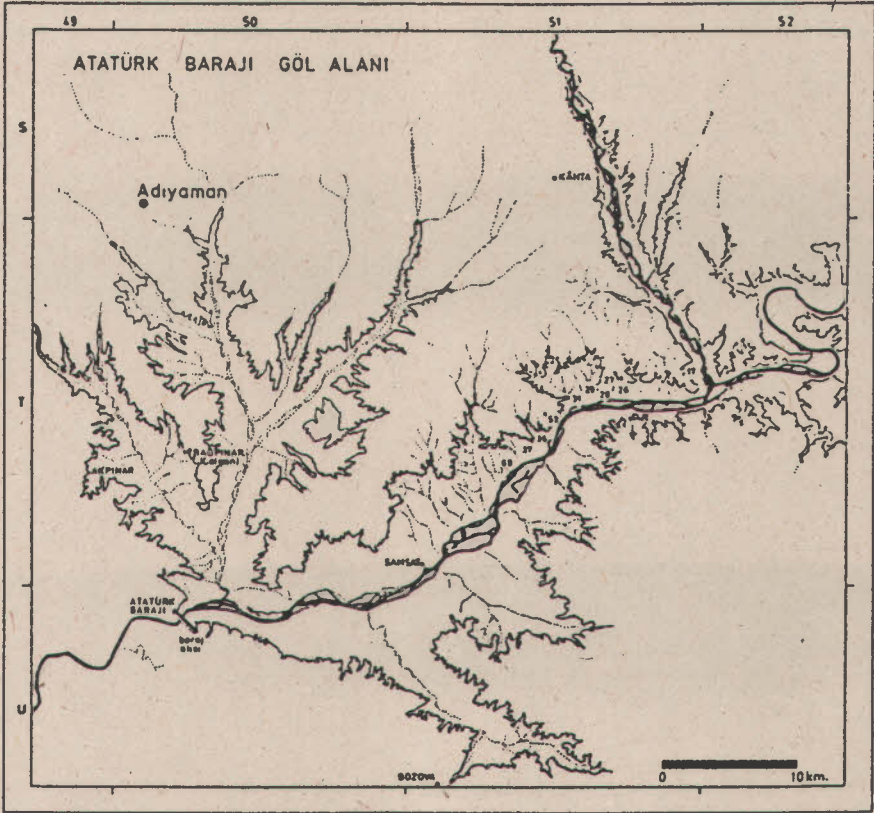
Şu halde Samsat ve yakın çevresine ait buluntular için kesin sonuçlar vermek yerine, aynı bölgede araştırılması gereken diğer alanlar ve bu alanlardan ele geçen diğer buluntularla birlikte, Batı Toroslar dışındaki kısımları da dikkate alarak, bölgeler arası ilişkileri kurmak açısından; İç Anadolu Bölgesi, Doğu Toroslar (özellikle Antakya çevresi) ve Levant Bölgesi'ndeki araştırmalar, Samsat yöresi ile olan olası ilişkilerin kurulabilmesinde yardımcı olacaktır.

İç Anadolu Bölgesi ve Doğu Toroslar hakkında bilgilerimiz yeterli değildir. İşte bu eksikliğin giderilebilmesi için, araştırmaların söz konusu alanlara da yöneltilmesi gerekmektedir.

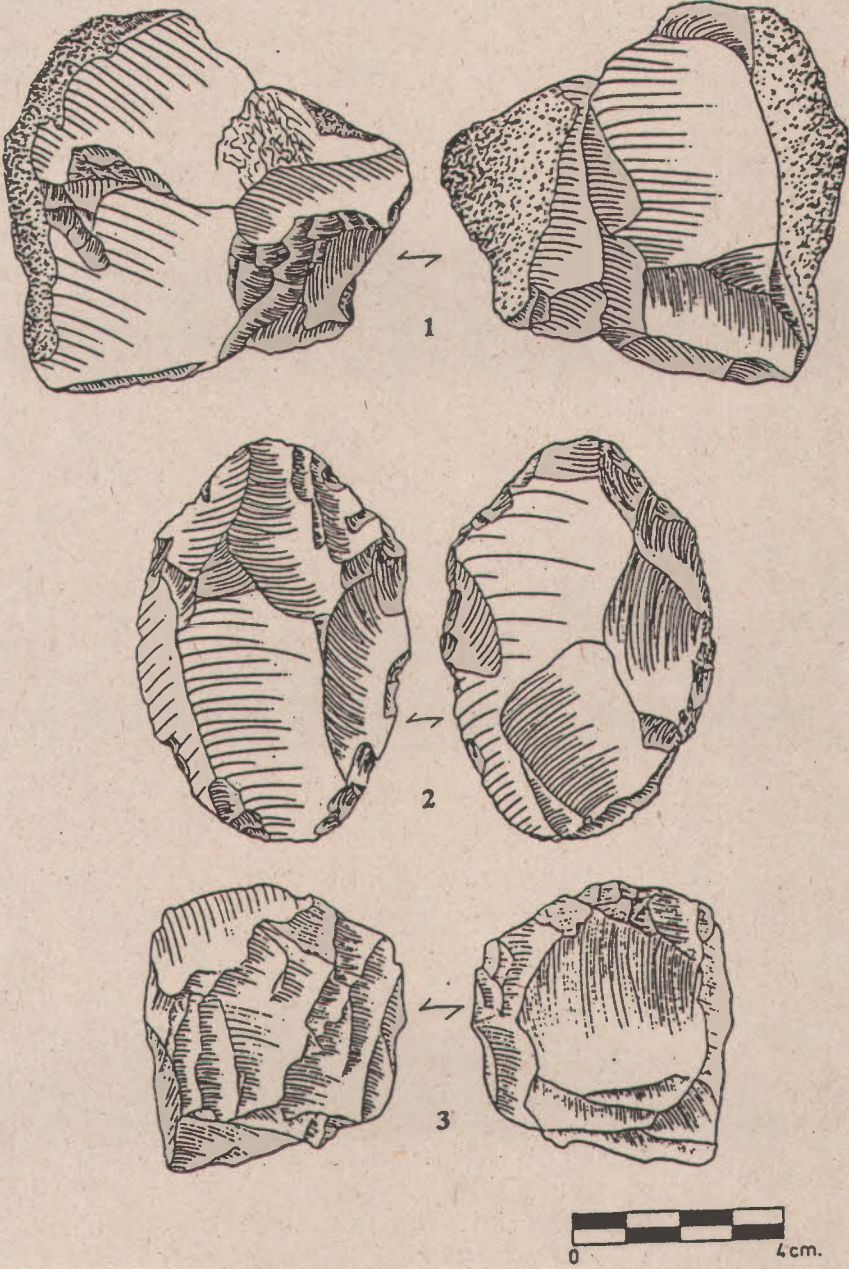
Samsat yöresi Yakınoğu ile Anadolu arasında olması açısından oldukça önemli bir konumdadır. Yapmış olduğumuz bu çalışma ve verdiğimiz bu bilgiler bir takım eksikliklere rağmen ilk gözlemlerimiz olarak kabul edilmelidir. Daha kapsamlı bilgiler verebilmek için çalışmaların devamını beklemek doğru olacaktır kanısındayız.

BİBLİYOGRAFYA

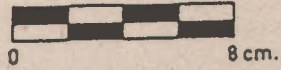
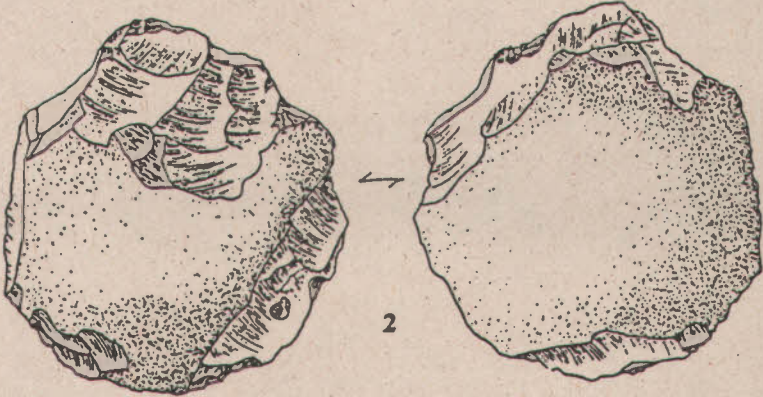
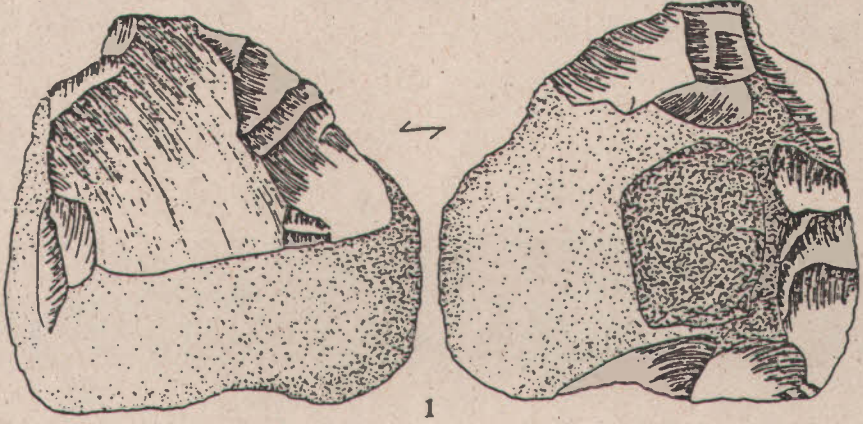
- CEYLAN, K., 1994, Karain Mağarası Levallois Tekniği, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TAŞKIRAN, H., 1990, Bicimsel Tipoloji Açısından Anadolu İki Yüzevli, Aletleri, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YALÇINKAYA, I., 1984, "Samsat-Şehremuz Tepesi Çevresi Paleolitik Çađ Yüzey Araştırmaları, 1982", I. Araştırma Sonuçları Toplantısı 2-26 Mayıs 1983, ss.13-20;201-209, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- YALÇINKAYA, I. et al. 1987, "Fırat Vadisinde, Adıyaman-Samsat ve Malatya-Kuruçay Çevrelerinde Paleolitik Gözlemler, 1979" (Türkçe-Almanca), Aşağı Fırat Projesi 1978-79 Çalışmaları, O.D.T.Ü. Aşağı Fırat Projesi Yay., Seri I, No 3, ss.29-33;35-39, Lev.2-6, Ankara.

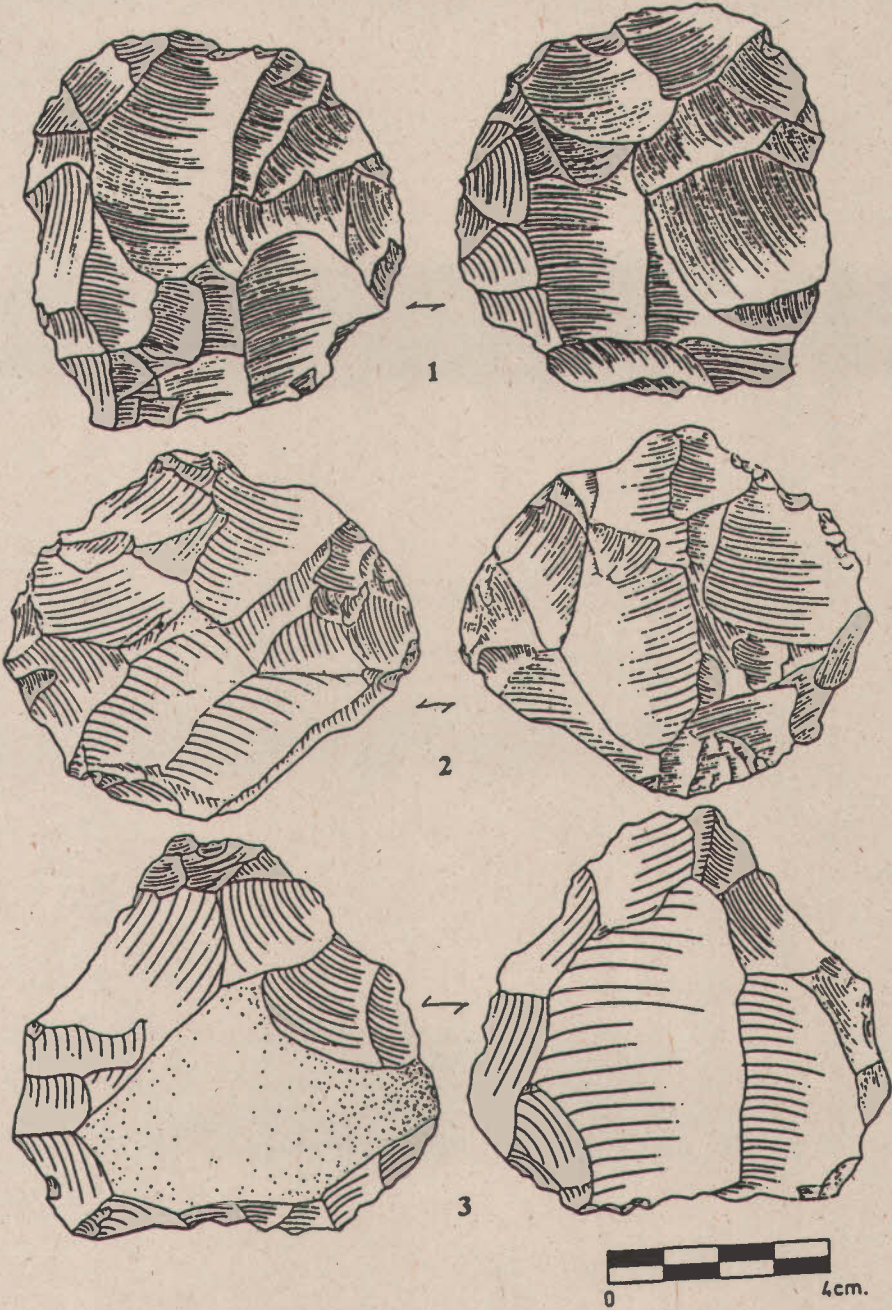
Harita-1: Samsat ve Atatürk Barajı göl alanı.

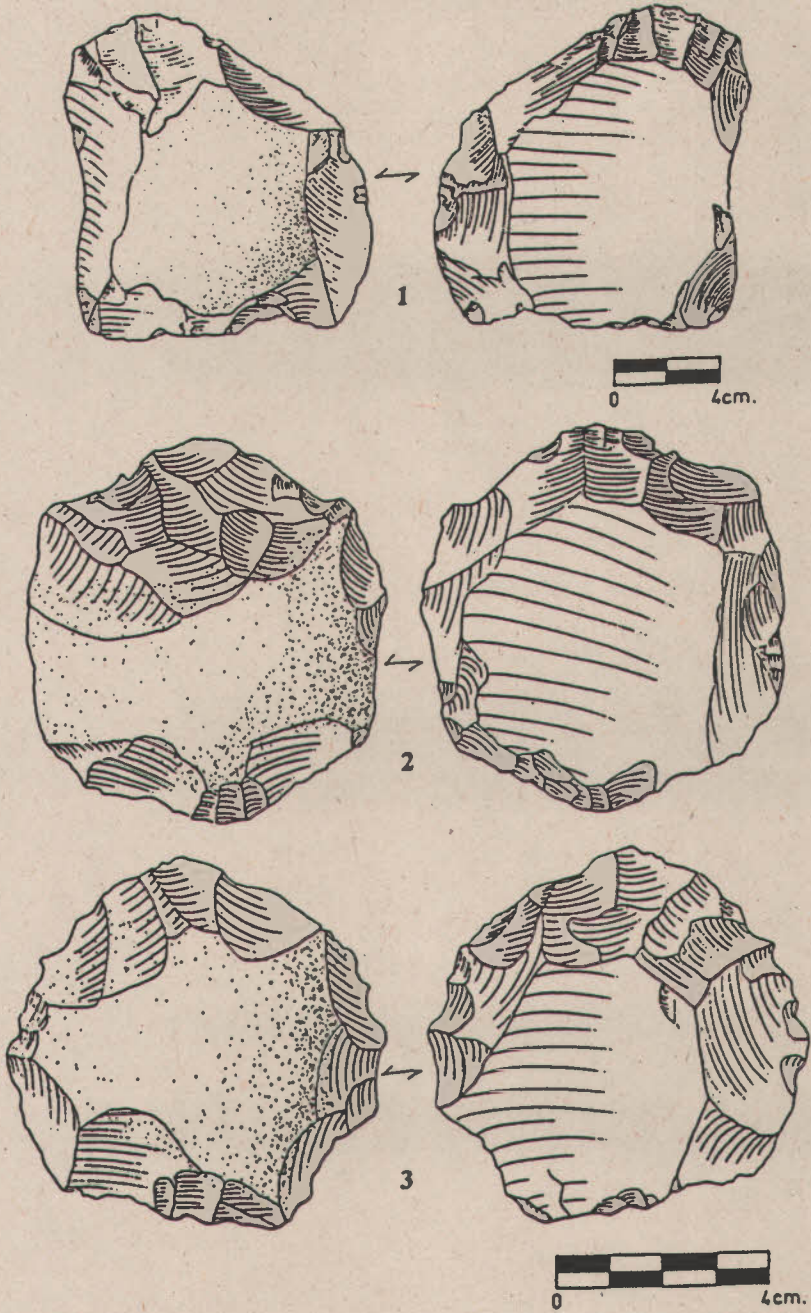
Şekil-I: 1 Şekilsiz çekirdek; 2 yonga üzerine şekilsiz çekirdek; 3 yuvarımsı çekirdek.

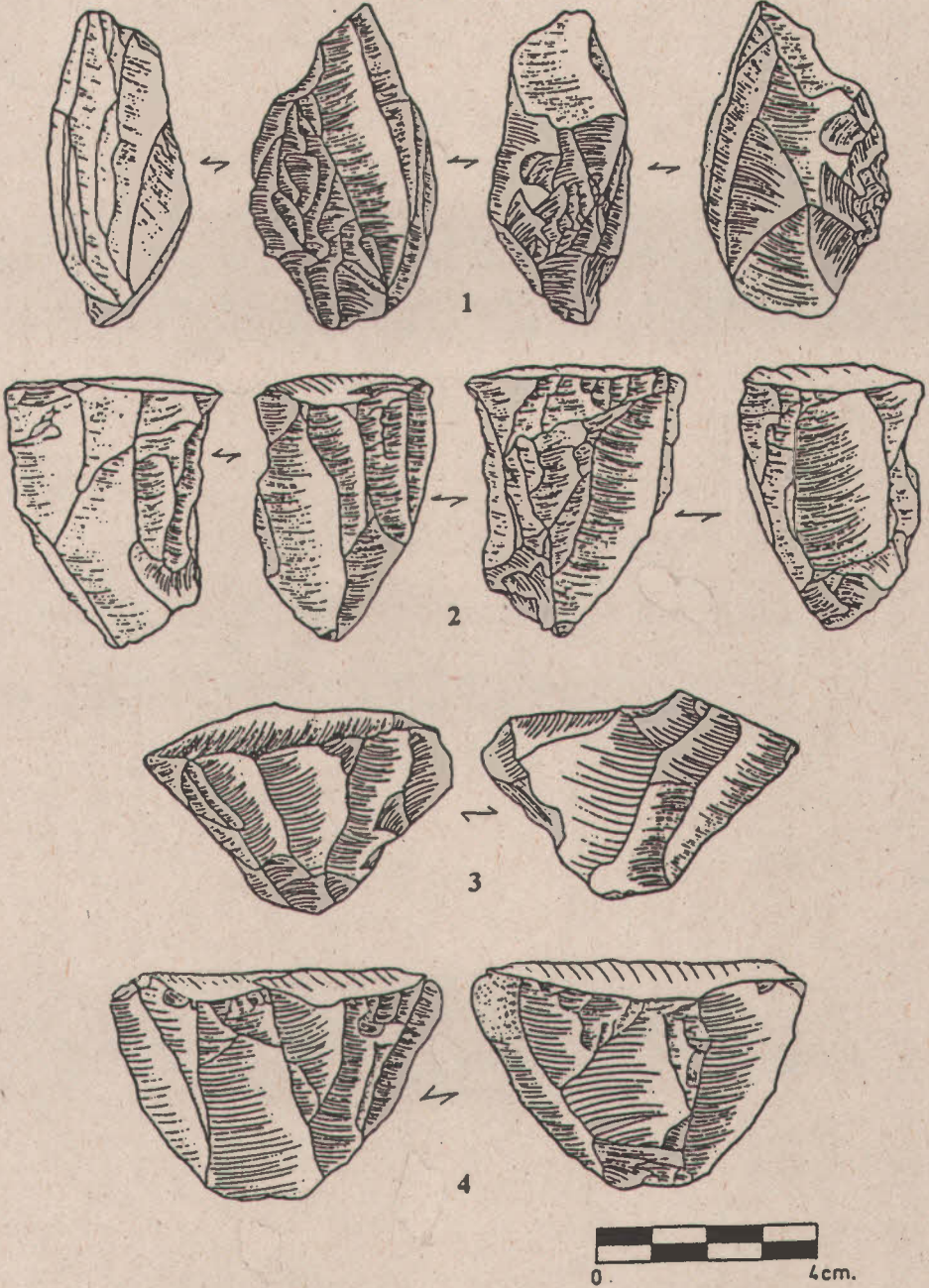
Şekil-II: 1,2 Kabuklu ve iri şekilsiz çekirdekler.

Şekil-III: 1 Levallois çekirdekten dönüşmüş olan disk biçimli çekirdek; 2 disk biçimli çekirdek; 3 recurrent levallois çekirdek.

Şekil-IV: 1,2,3 Lineal levallois çekirdekler.

Şekil-V: 1,2 Prizmatik çekirdekler; 3,4 piramit biçimli çekirdekler.